

Město Jablonec nad Nisou rozvíjí a zdokonaluje systém energetického managementu již třetím rokem (foto: ww.dreamstime.com)

ÚVODNÍ SLOVO

Energetický nebo klimatický manažer ?

Německá města nad 10 000 obyvatel mají funkci „klimatického manažera“

Německo často není z různých důvodů vítaným příkladem dobré praxe, přesto právě v Německu bychom mohli získat velmi cenné zkušenosti a návody, jak některé věci vylepšit i v tuzemsku. Inspirující, třebaže obtížně přenositelné, mohou být různé modely komunitní spolupráce, aktuálně například odkup městských tepláren městy (obvykle s podílem občanů města) od energetických společností.

Pozice „klimatického manažera“, kterou německá města zřizují ze zákona, kromě činností typických pro energetického manažera, zahrnuje soubor dalších aktivit od osvětových akcí a poradenství po stavební dozor.

Skladba a rozsah činností se liší podle velikosti města. Z díře manažera jednoho desetitisícového města lze namátkou vybrat:

- Organizace „kulatého stolu“ pro společné plánování s místními podnikateli
- Seminář pro majitele pozemků ve městě,
- Příprava plánu nových projektů výstavby obnovitelných zdrojů
- Kontrolní den projektu „Bilance a plánování pro ochranu klimatu“
- Poradenství pro realitní kanceláře
- Diskuse s občany a energetickými společnostmi
- Příprava informačních materiálů

K tomu je potřeba připočíst běžnou agendu – porady s vedením města, kontrolní dny realizovaných projektů a plný pracovní úvazek je více než plně využit

Přejeme všem mnoho úspěchů v další práci,

tým PORSENNA o.p.s.

UVNITŘ NAJDETE

- 1 Úvodní slovo
- 2 Co je nového v aplikaci e-manažer
- 3 Online aplikace E-View
- 4 Energetický plán města - nástroj energetického managementu
- 5 Proč příprava projektu EPC vyžaduje zapojení externího konzultanta
- 6 Co lze očekávat od programového období 2014 - 2020
- 7 Očekávané akce

Co je nového v aplikaci e-manažer

Úprava vzhledu a grafiky

Dlouho očekávaná změna vzhledu prostředí aplikace e-manažer je definitivně za námi a podařilo se odstranit i dočasné potíže s touto změnou spojené. Za dočasné nepříjemnosti se omlouváme a věříme, že změna bude přínosem pro všechny, kteří s aplikací pracují.

Přehled akcí a další plánované funkcionality

V minulém vydání jsme avizovali novou funkcionalitu „Kalendář akcí“. V průběhu května 2014 bude tato součást aplikace spuštěna pod upraveným názvem „Přehled akcí“ a k možnostem jejího využití se budeme průběžně vracet.

V současnosti je v přípravě další dlouhodobě žádaná součást aplikace – finanční modul. Tento modul bude zahrnovat přehled fakturovaných nákladů, přehled aktuálních výdajů a predikci budoucích výdajů za energii.

V přípravě je dále modul správy dokumentů, který sjednotí dosavadní archivaci dokumentů a rozšíří možnosti jejich ukládání.

Přehledy a grafy

Jakkoli je nová grafika zobrazování připravena již delší dobu, aktuálně je ještě dokončován systém filtrování dat určených pro zobrazení. Také v tomto případě jsou využity náměty a doporučení uživatelů aplikace.

Rozšířené možnosti zadání výhřevnosti u zemního plynu

Možnost přiřadit koeficient k hodnotě odečtu vymizela pouze dočasně v rámci úprav modulu odečtů. V krátké době bude obnovena a upravena vzhledem ke skutečnosti, že na trhu v současné době figuruje široká škála dodavatelů zemního plynu odlišné výhřevnosti, tlaku či v jiných atmosférických podmínkách.

Na fakturách se objevují až dva koeficienty upravující finální spotřebu. Nově tak bude umožněna editace obou koeficientů jednotně pro celé město, tak i pro jednotlivá měřidla.

To podstatné na závěr

Praktická využitelnost aplikace je dána skutečností, že e-manažer je určen městům, v nichž je ustanovena pozice energetického manažera. Používání aplikace zajišťuje úsporu času díky snadnému získávání dat a zjišťování aktuálního stavu objektů ve prospěch plánování a přípravy realizace konkrétních úsporných opatření.

Možnosti dalšího využití databáze aplikace e-manažer ukazují příklady z měst:

- úložiště podkladů pro zpracování PENB a evidence PENB
- výchozí databáze pro energetické akční plány (viz samostatný článek)
- motivace k úsporám
- základní pasportizace objektů

e-manažer pod ochranou

Počátkem roku 2014 byla aplikaci e-manažer udělena **ochranná známka** Úřadem průmyslového vlastnictví.

E-manažer

PŘÍKLAD ODJINUD

Online aplikace E-View

Nástroj energetického managementu města Cáchy pro 196 budov

Nástroj pro sledování a vyhodnocování spotřeby energie ve městě Aachen v Německu zprovoznili již v roce 2001. Spuštění aplikace předcházely pasport a výměna hlavních i vedlejších měřidel. Město mělo zájem o jejich celkovou výměnu za automatická měřidla zajišťující dálkový sběr dat. Klíčový byl také pasport budov, kdy byl zjišťován jejich aktuální stav a využití.

Monitoring je nastaven na 15 minutovou periodu, takže je možné zaznamenat i drobné odchylky od předpokládané či požadované spotřeby. Je tak možné

zařízení, která jsou v režimu stand-by v době prázdnin nebo v jiných volných dnech. Systém každý den generuje souhrnnou zprávu o průběhu spotřeby s varováním v případě, že došlo k výkyvu spotřeby a upozorní tak odpovědnou osobu na konkrétní problém.

Aplikace byla hrazena zcela z rozpočtu

monitoring i vývoj softwaru. V roce 2009 pokryly úspory dosažené energetickým managementem 36 % celkových nákladů projektu.

V současnosti (2014) již úspory pokryly veškeré vynaložené výdaje, tj. 400 tis. €. Výsledkem zavedení energetického managementu, na 53 % všech budov v majetku města, je snížení jejich celkové energetické náročnosti o 9-10 % oproti původnímu stavu, což představuje úsporu až 1 800 tun CO₂ ročně.

Více informací lze nalézt na webových stránkách města Cáchy (www.aachen.de) nebo přímo na portálu aplikace E-View (www.eview-aachen.de).

Energetický plán města - nástroj energetického managementu

Energetický management zaváděný v souladu s ČSN EN ISO 50001 předpokládá plánovitý přístup

Na rozdíl od územní energetické koncepce je energetický plán města spojen pouze s majetkem města a není pro žádná města povinný. Mít jej zpracovaný však může být výhodné a v případě zavedení energetického managementu podle ISO 50001 i nezbytné. Energetický plán poskytuje ucelený přehled o stavu a energetických vlastnostech vlastněných objektů a díky průběžné aktualizaci jsou data v něm obsažená využívána pro rozhodovací procesy ve městě.

Základem plánu je dokument obsahující energetickou politiku města, vizi, cíle a způsob provádění plánu. S výhodou lze také využít synergií se strategickým plánem města.

Proč příprava projektu EPC vyžaduje zapojení externího konzultanta

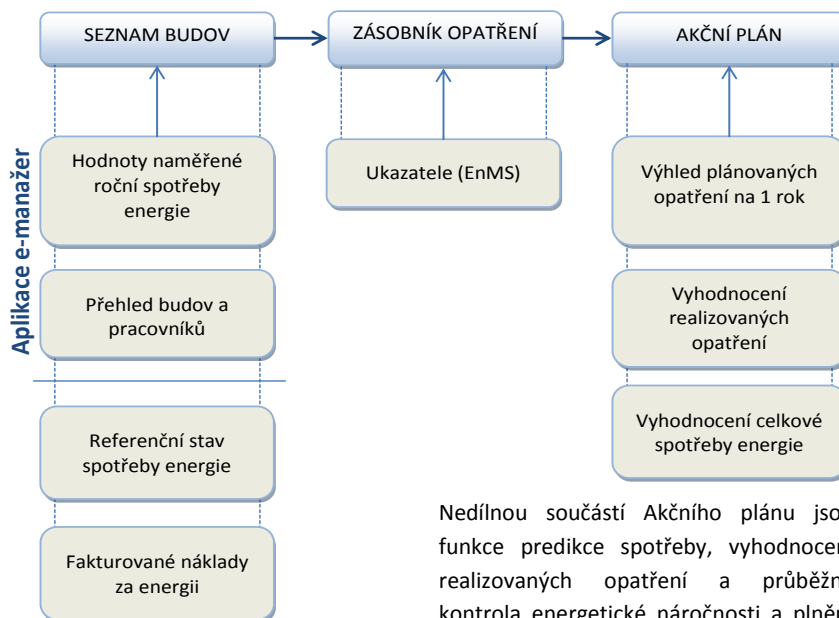
Veřejná zakázka na dodavatele projektu EPC je závislá na odborném posouzení

S ohledem na řadu náročných kroků, vázaných především na odbornou přípravu zadávací dokumentace pro výběr dodavatele energetických služeb (tzv. firmy ESCO), je doporučeno využít asistence odborné konzultační firmy.

Externí konzultant by měl mít dostatečné zkušenosti v oblasti úspor energie, zdrojů energie a hodnocení energetických projektů.

Úloha konzultanta tak spočívá nejen v zajištění samostatného procesu výběrového řízení na dodavatele, ale nenahraditelná je jeho role v přípravě technické části zadávací dokumentace, stanovení kritérií, organizace prohlídek objektů a následné poskytování dodatečných informací odborného charakteru k zadávací dokumentaci.

Neméně důležitý je i jeho podíl na nastavení finálních smluvních podmínek mezi oběma stranami.

Akční plán k energetickému plánu představuje přímý nástroj pro řízení úsporných opatření pro aktuální rok. Základem akčního plánu je „Zásobník opatření“, z něhož jsou vybírána opatření k realizaci v daném roce.

Akční plán slouží jako podklad pro vedení města při plánování výdajů a tudíž v procesu přípravy městského rozpočtu.

Nedílnou součástí Akčního plánu jsou funkce predikce spotřeby, vyhodnocení realizovaných opatření a průběžná kontrola energetické náročnosti a plnění legislativních požadavků pomocí předem stanovených indikátorů.

Strukturu a jednotlivé prvky vstupující do tvorby Akčního plánu zobrazuje schéma nahoře. Jednotlivé fáze a proces přípravy a vyhodnocení Akčního plánu přibližuje schéma vlevo dole.

Plánování umožňuje objektivní rozhodování

Z mnoha výhod, které plánování má, je vhodné vyzdvihnout objektivitu rozhodování. Opatření jsou k realizaci navrhována pomocí předem stanovených kritérií (individuálně pro každé město). Současně je toto objektivizující posuzování projektů motivující při spolupráci s příspěvkovými organizacemi.

Přizvat externího konzultanta je výhodné již v přípravné fázi projektu, kdy se město rozhoduje o skladbě objektů určených pro realizaci projektu metodou EPC.

Na základě této prvotní analýzy může následně rada města schválit finální výběr objektů vhodných pro realizaci opatření.

Účast konzultanta na projektu není podmínkou, avšak ulehčí cestu města k úspěšné realizaci projektu.

Co lze očekávat od programového období 2014 - 2020 ?

Pro města bude nadále klíčový Operační program Životní prostředí

Začátkem dubna schválila vláda klíčovou strategii pro čerpání evropských fondů, tzv. Dohodu o partnerství. Do léta by tak měly být k dispozici finální verze operačních programů, v nichž by mělo být celkem k dispozici asi 22 mld. €.

Města a obce mohou v oblasti podpory úspor energie počítat s pokračováním trendu z období 2017 – 2013. Prostředků sice bude méně a bude vyžadována preciznější příprava projektů, ale šanci získat dotaci dostanou další stovky projektů.

Operační program Životní prostředí 2014 - 2020 plynule navazuje na dobíhající OPŽP 2007 – 2013. Cílem je nadále zejména podpora efektivního využívání zdrojů, eliminace negativních dopadů lidské činnosti na životní prostředí a snižování dopadů změn klimatu.

Prioritní osy „nového“ OPŽP

Počet prioritních os byl snížen na 6:

1. Zlepšení kvality vody a snižování rizika povodní
2. Zlepšování kvality ovzduší v lidských sídlech
3. Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika
4. Ochrana a péče o přírodu a krajinu
5. Energetické úspory
6. Technická pomoc

Z analýzy podpořených projektů v končícím programovém období vyplývá, že v průběhu 7 let, kdy byla podpora poskytována, postupně přibývaly žadatelé z menších měst a obcí a podporu získávaly i projekty menšího rozsahu.

Tuto skutečnost lze doložit statistikou OPŽP ukazující, jak v jednotlivých výzvách postupně rostl počet podpořených projektů a celková výše podpory zůstávala stejná, nebo nižší. Tento trend bude nepochybně pokračovat a poskytovatel dotace by jej měl ve způsobu poskytování podpory zohlednit.

Veřejné osvětlení ne, rekuperace tepla ano

Pozitivní změnou bude podpora „Realizace systémů nuceného větrání s rekuperací odpadního tepla“. Důležitý pak bude způsob nastavení parametrů této podpory, ale v principu se jedná o zásadní kvalitativní posun v přípravě projektů.

Naopak oproti původnímu předpokladu nebude podporována obměna veřejného osvětlení. Jedním z uváděných důvodů je obtížné prosazení této podpory v Evropské komisi. Obměna veřejného osvětlení tak bude nadále závislá na rozpočtech měst a případně realizovatelná metodou EPC. V obou případech hraje důležitou roli kvalitní koncepce veřejného osvětlení.

Problematice veřejného osvětlení i větrání s rekuperací bude věnováno více prostoru

Foto: ZŠ Angel (Mladenovova), Praha 12. Realizace v téměř pasivním standardu podpořená z OPŽP. K pasivnímu standardu chybí „pouze“ nucené větrání s rekuperací. V novém programovém období bude toto opatření součástí uvažovaných nákladů.

Příprava na nové dotace

První výzvy nového programového období budou otevřeny nejspíše počátkem roku 2015.

Jak ukázalo předchozí období, výhodou je plánovitá příprava projektů s předstihem. Doufáme, že i byrokratická zátěž spojená s dotací ze SFŽP bude nižší, díky očekávaným změnám v administraci.

Základem budoucího úspěchu je však vždy kvalitně připravený projekt a alokace prostředků (spoluúčasti) v rozpočtu na jeho realizaci.

Investiční projekty s dotací lze výhodně doplnit zavedením energetického managementu, případně projektem realizovaným metodou EPC. Na oba tyto typy projektů bude pravděpodobně jako v předchozích letech zaměřena podpora ministerstva průmyslu a obchodu.

KONFERENCE, SEMINÁŘE

Očekávané akce

Ve dnech **18. – 20. června 2014** se v Turnově uskuteční **Letní škola Zdravých měst**: <http://zdravamesta.cz/>. Tématy bude strategické plánování, příklady dobré praxe, také diskuse o možnostech transformace panelových sídlišť.

Na konci června již tradičně proběhne týden plný akcí – EUSEW, Týden udržitelné energetiky: www.eusew.eu

Kontakt - změna kanceláře

PORSENNA o.p.s.
Kancelář: **Michelská 18/12a**,
140 00 Praha 4

T: 241 730 336
E: ops@porsenna.cz
W: www.porsennops.cz
W: www.e-manazer.cz